

toner sig jo ellers noget i et mystisk Mørke, idet man ikke rigtig er tilbøjelig til at bidrage til Opklaringen af, hvorledes det forholder sig med Løfterne ved den paagældende Lejlighed. Men nu, da vi beskæftiger os med et Emne, som vedrører disse Løfter, er jo Tiden inde, da det med Rimelighed kan ventes, at man fra begge Sider klarer Begreberne hos os andre med Hensyn til, hvad der skete ved de paagældende Forhandlinger, og hvilke Løfter der virkelig blev afgivet.

Dernæst er det vel Hensigten med Lovforslaget at opfylde Programtalens Løfte. I Ministeriets Programtale den 17. December i Fjor hed det om Landmandsbanken, at „Ministeriet vil bestræbe sig for hurtigst muligt at tilvejebringe en endelig Ordning af Landmandsbankens Forhold“, og „herunder“, hed det videre, vilde man „have sin Opmærksomhed henvendt paa, at der i passende Omfang tilføres Landet Kapital udefra til Afhjælpning af Kreditnøden“. Ja, hvis det foreliggende Lovforslag er et Forsøg paa at opfylde dette Løfte, synes jeg, man har været yderst uheldig. Der er jo ikke i mindste Maade nogen Opfyldelse af dette Løfte, thi der er hverken en endelig Ordning eller Tilførsel af Kapital i den Form, det her var tænkt. Og „hurtigst muligt“ kan man vel heller ikke paastaa, det er, da der er gaaet et halvt Aar, siden den Tale blev holdt.

Det er en Selvfølge, at Ministeriet maatte have denne Sag paa Programmet, da den traadte frem i December Maaned f. A., thi Venstre har jo, som alle ved, en broget Fortid, og ogsaa i denne Sag havde Venstre indtaget Standpunkter, som nødvendiggjorde et Løfte, som det nu viser sig umuligt at opfylde. Ved Finanslovsforslagets Behandling i Oktober Maaned mødte Venstres daværende Ordfører, den nuværende højtærede Finansminister, jo og bebrejdede mig i stærke Ord, at jeg ikke mødte med Forslag om Landmandsbankens Ordning: nu havde jeg værs'go' at møde med disse Forslag! Jeg havde paa Forhaand sagt, at det hørte med til den daværende Regerings første Programpunkter at søge en Ordning tilvejebragt, og jeg gaar ogsaa ud fra, at hvis vort Arbejde ikke var blevet afbrudt, saaledes som det blev, vilde jeg for nogen Tid siden have fremsat et Forslag. Det er jo klart, at det Venstre, der stillede sig saaledes i Oktober, maatte som Regering, uden at kende det mindste til Sagens mange Vanskeligheder, give et Løfte, og saa valgte man altsaa at give et

saa bestemt Løfte om en endelig Ordning, som Tilfældet var, foruden det Løfte, man altsaa har givet det radikale Venstre.

Jeg vil formode, at det halve Aar, der nu er gaaet, har belært baade Ministeriet og andre ærede Medlemmer om, at det er adskilligt lettere at tale om Landmandsbanken, end det er at ordne den. Det nuværende Ministerium skylder os imidlertid Ordningen og ikke blot Talen derom, men det forekommer mig unøgtelig, at det, der foreligger her i Dag, er en ny Talen derom og ingen Ordning. Det givne Løfte eller rettere de givne Løfter, der foreligger, paabyder Ministeriet at give os Ordningen, og dernæst maa jeg ogsaa antage, at denne Sag er en af Ministeriets Hjertesager, og det vilde derfor være Synd, om andre skulde bringe den Sag i Orden. Det var jo Ministeriet Neergaard og Partiet Venstre, der førte Staten ind i dette særdeles kostbare Forhold, et Forhold, som vi gennem mange, mange Aar ud i Fremtiden vil have en Fornemmelse af, og det vilde være Synd, siger jeg, om man skulde overlade til andre end det nuværende Ministerium, end Venstres Regering, at ordne denne Sag, den fortjener virkelig at have denne Glæde.

Jeg har, som man vil forstaa af mine Bemærkninger om Vanskelighederne ved denne Sag, i og for sig Medfølelse med den højtærede Handelsminister, den Minister, der har faaet den fuldkommen umulige Opgave at bevise, at den nuværende Finansminister som Ordfører for Venstre havde Ret i sin Kritik i Oktober Maaned i Fjor, og dernæst at skulle opfylde det Løfte, som Programtalen har givet Rigsdagen, thi begge Opgaver er uløselige. Den Kritik, som den højtærede Finansminister den Gang fremsatte, var fuldkommen ubeføjet, der var ikke mindste Grund til at anke over, at der intet blev foretaget. Der havde jo endog faa Maaneder i Forvejen været indgaaende Undersøgelser og Drøftelser under Rigsdagens Medvirken i Sagen, og det var derfor ganske upaakrævet at bruge de stærke Ord, som den Gang blev brugt. Og hvad dernæst Spørgsmaalet om en endelig Ordning angaar, saa kan en saadan simpelt hen ikke gennemføres, i hvert Tilfælde ikke i Øjeblikket. Det første halve Aar af Ministeriets Liv er altsaa gaaet med Overvejelser af denne Sag, og det forstaaer jeg særdeles vel, thi den er virkelig ikke lige at løbe til. Dels er den i økonomisk Henseende af et uhyre Omfang, i Forhold til hvad vi plejer at beskæftige os med, og dels maa mangfoldige Sider tages i Betragtning, naar en endelig Løsning skal finde Sted.